

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 kwietnia 2020 r. znak (...) nr sprawy (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił D. B. (1) prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 8 września 2018 r. do dnia 14 lutego 2019 r. W uzasadnieniu decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wskazał, że w toku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego ustalono, że w trakcie orzeczonej niezdolności do pracy za łączny okres od 8 września 2018 r. do dnia 14 lutego 2019 r. D. B. (2) podjął zatrudnienie u płatnika składek Z. H. i za wykonaną pracę otrzymał wynagrodzenie. W związku z tym, iż wykonywał wówczas pracę zarobkową to stracił prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł D. B. (2), wnosząc o przyznanie mu prawa do zasiłku chorobowego za ww. okres. Uzasadniając swoje stanowisko wskazał, że w okresie od 29 sierpnia 2018 r. do 7 września 2018 r. przebywał w (...) Szpitalu (...) w S. w związku z mnogim złamaniem podudzia, którego doznał w dniu 29 sierpnia 2018 r. Po wyjściu ze szpitala stosował się do zaleceń lekarskich, szpital w żaden sposób nie poinformował go ani jego zleceniodawcy o okresie czasowej niezdolności do pracy D. B. (2). Dopiero w dniu 13 lutego 2019 r. szpital wysłał do ZUS zwolnienie lekarskie za okres od 29 sierpnia 2018 r. do 14 lutego 2019 r. Będąc w kompletnej nieświadomości co do swojej sytuacji prawnej i jednocześnie wobec braku środków do życia D. B. (2) w dniu 15 stycznia 2019 r. podjął pracę u Z. H., zawierając umowę o pracę na okres od 15 stycznia 2019 r. do 30 kwietnia 2019 r. Po powzięciu wiedzy w dniu 1 lutego 2019 r. o wystawieniu zwolnienia lekarskiego, złożył wniosek o przyznanie mu zasiłku chorobowego za okres od 8 września 2018 r. do 14 lutego 2019 r. Zaznaczył, że czuje się zmanipulowany i wykorzystany, ponieważ szpital powinien od razu po wyjściu wysłać zwolnienie do ZUS i poinformować o tym odwołującego. Wówczas ten zwróciłby się od razu do ZUS o wypłatę zasiłku chorobowego i nie podjąłby zatrudnienia. Odwołujący powołał się także na zasady współżycia społecznego w kontekście swojej sytuacji zdrowotnej i życiowej.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wniósł o jego oddalenie w całości, nadto o zasądzenie od odwołującego się na swoją rzecz zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu stanowiska organ powołał się na argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. Wskazał też za okres pobytu D. B. (2) w szpitalu – od 29 sierpnia 2018 r. do 7 września 2018 r. – otrzymał on zasiłek chorobowy, natomiast w trakcie orzeczonej niezdolności do pracy w okresie od 8 września 2018 r. do 9 lutego 2019 r. wykonywał on pracę zarobkową – od dnia 15 stycznia 2019 r. i w konsekwencji utracił prawo do zasiłku chorobowego za cały ten okres.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

D. B. (2) w dniu 29 sierpnia 2018 r. uległ wypadkowi przy pracy, doznając wielołamowego złamania nasad dalszych kości piszczelowej i strzałkowej lewej. Łączyła go wówczas umowa zlecenia z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w S., zawarta w dniu 27 sierpnia 2018 r. do dnia 27 września 2018 r., z którego to tytułu był zgłoszony do ubezpieczeń społecznych, w tym do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.

Niesporne, a nadto dowód: przesłuchanie D. B. (2) w charakterze strony – k. 18-19, k. 53, pismo D. B. (2) z dnia 3.06.2019 r. do ZUS – k. 1 akt organu, pismo ZUS z dnia 16.12.2021 r. – k. 71, dokumentacja medyczna – koperta k.8 i k. 29

Po wypadku D. B. (2) w okresie od 29 sierpnia 2018 r. do 7 września 2018 r. przebywał w (...) Szpitalu (...) w S., w którym przeprowadzono operację.

Niesporne, a nadto dowód: przesłuchanie D. B. (2) w charakterze strony – k. 18-19, k. 53, dokumentacja medyczna – koperta k.8 i k. 29

Przebywając w szpitalu (...) poprosił o wystawienie mu zwolnienia lekarskiego poszpitalnego i poinformowano go, że zostanie ono wystawione w formie elektronicznej i przesłane do ZUS i do jego pracodawcy, a on sam nie musi nic otrzymać. Nie wskazano na jaki okres zostanie wystawione zwolnienie. Co do zasady, na wniosek pacjenta, zwolnienie jest wystawiane przez szpital na okres od momentu przyjęcia do szpitala do momentu prognostycznego terminu zakończenia leczenia po opuszczeniu szpitala – w przypadku co najmniej na dwa tygodnie, tj. do czasu wizyty w poradni ortopedycznej, a następnie kolejne zwolnienia powinny być wystawiane w poradni, jeżeli stwierdzałoby niezdolność do pracy.

Przy wyjściu ze szpitala zalecono D. B. (1) leżeć przez okres 10 tygodni i zaopatrzone w szynę na nodze. Za okres po wyjściu ze szpitala (...) nie otrzymał żadnych kwot – ani od zleceniodawcy ani od ZUS. Zleceniodawca poinformował go, że nie otrzymał zwolnienia lekarskiego. D. B. (2) skontaktował się telefonicznie z ZUS, w którym potwierdzono, że szpital nie wystawił zwolnienia lekarskiego. Jednocześnie D. B. (2) chodził regularnie na wizyty kontrolne do poradni ortopedycznej przy (...) Szpitalu (...) w S., podczas których lekarze zapewniali go, że ze zwolnieniami jest wszystko w porządku i że są wysyłane do ZUS.

W dniu 9 stycznia 2019 r. kiedy miała odbyć się kolejna ustalona wizyta kontrolna w poradni ortopedycznej poinformowano go, że nie jest nigdzie ubezpieczony i nie może zostać przyjęty. Wówczas umówił się on na wizytę prywatnie i spotkał się z dowódcą (...) Szpitala (...) w S., przedstawiając mu swoją sytuację. Dowódca miał się z nim skontaktować telefonicznie, ale tego nie zrobił. Wówczas D. B. (2) skontaktował się z zastępcą dowódcy, którego poinformował, że nie ma zwolnienia lekarskiego. Po wyjściu z tego spotkania D. B. (2) nadal nic nie ustalił. Ostatecznie jeszcze raz, w dniu 13 lutego 2019 r., spotkał się on z dowódcą (...) Szpitala (...) w S. oraz z prowadzącym go w poradni ortopedycznej i przeprowadzającym operację podczas pobytu w szpitalu – dr R. O.. Podczas tego spotkania w dniu 13 lutego 2019 r. dr R. O., stwierdzając niezdolność do pracy D. B. (2) w okresie wcześniejszym, wystawił mu jedno zwolnienie lekarskie za okres wsteczny, tj. od pierwszego dnia pobytu w szpitalu – 29 sierpnia 2018 r. do dnia 14 lutego 2019 r., o czym uczynił adnotację na odwrocie karty informacyjnej leczenia szpitalnego z dnia 7.09.2018 r. (...) komputerowy podzielił jednak to zwolnienie lekarskie na kilka zwolnień: od 29 sierpnia 2018 r. do 7 września 2018 r. (okres pobytu w szpitalu), od 8 września 2018 r. do 9 lutego 2019 r. i od 10 lutego 2019 r. do 14 lutego 2019 r. W całym tym okresie D. B. (2) był niezdolny do pracy. Podczas spotkania nie wytłumaczono D. B. (1) dlaczego zwolnienia lekarskie nie były mu wystawiane na bieżąco.

Dowód: przesłuchanie D. B. (2) w charakterze strony – k. 18-19, k. 53, zeznania świadka R. O. – k. 52-53, dokumentacja medyczna – koperta k.8 (w tym adnotacja o okresie wystawienia zwolnienia lekarskiego w dniu 13.02.2019 r. na odwrocie karty informacyjnej leczenia szpitalnego) i k. 29, zwolnienia lekarskie – k. 3-4 – akta organu, decyzja ZUS z dnia 10.04.2020 r. wraz z uzasadnieniem – k. 11 akt organu, pismo D. B. (2) z dnia 3.06.2019 r. do ZUS – k. 1 akt organu, wiadomość mailowa D. B. (2) z dnia 8.01.2019 r. do Komendanta (...) Szpitala (...) w S. z prośbą o wyjaśnienie sytuacji wraz z odpowiedzią – k. 1 akt organu (załącznik do pisma D. B. (2) do ZUS z dnia 3.06.2019 r.)

W dniu 15 stycznia 2019 r., nie posiadając wiedzy o swojej sytuacji i środków do życia, D. B. (2) rozpoczął pracę na podstawie umowy o pracę zawartej na okres od 15 stycznia 2019 r. do 30 kwietnia 2019 r. ze Z. H. w 1/2 wymiaru etatu na stanowisku montera instalacji wodno – kanalizacyjnej za wynagrodzeniem 1.125 zł miesięcznie. Pracę tę wykonywał przez miesiąc, otrzymując za nią wynagrodzenie, a od dnia 14 lutego 2019 r. pobierał zasiłek chorobowy, będąc na zwolnieniu lekarskim wystawianym przez lekarza rodzinnego.

Dowód: przesłuchanie D. B. (2) w charakterze strony – k. 18-19, k. 53, umowa o pracę – k. 7

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. wypłacił D. B. (1) zasiłek chorobowy za okres od 29 sierpnia 2018 r. do 7 września 2018 r.

Dowód: decyzja ZUS z dnia 10.04.2020 r. wraz z uzasadnieniem – k. 11 akt organu

Decyzją z dnia 20 kwietnia 2020 r. znak (...) nr sprawy (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił D. B. (1) prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 8 września 2018 r. do dnia 14 lutego 2019 r. z uwagi na fakt, iż w trakcie orzeczonej niezdolności do pracy za łączny okres od 8 września 2018 r. do dnia 14 lutego 2019 r. D. B. (2) podjął zatrudnienie u płatnika składek Z. H. i za wykonaną pracę otrzymał wynagrodzenie (w dniu 15 stycznia 2019 r.)

Dowód: decyzja ZUS z dnia 10.04.2020 r. wraz z uzasadnieniem – k. 11 akt organu

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie okazało się w większości zasadne.

Stan faktyczny sprawy ustalony został w oparciu o dowody z dokumentów, których prawdziwość i rzetelność sporządzenia nie była kwestionowana przez żadną ze stron. Również i Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania wiarygodności przedłożonych dokumentów, przez co były one miarodajne dla podjęcia rozstrzygnięcia w sprawie. Podstawą ustalenia stanu faktycznego były także zeznania odwołującego się D. B. (2) i korespondujące z nimi zeznania świadka R. O., które to dowody Sąd w całości uznał za wiarygodne jako spontaniczne, konsekwentne, jasne i korespondujące z dowodami w postaci dokumentów zebranych w sprawie.

Przedmiotem rozpoznania niniejszej sprawy było prawo odwołującego się do zasiłku chorobowego za okres od dnia 8 września 2018 r. do dnia 14 lutego 2019 r.

Organ, jako podstawę braku prawa odwołującego do zasiłku chorobowego, powołał się na przepis art. 17 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zwanej w dalszej części rozważań także „ustawą zasiłkową”.

Nie było kwestią sporną w niniejszej sprawie, że D. B. (2) był niezdolny do pracy w okresie od dnia 8 września 2018 r. do 14 lutego 2019 r. oraz że początek jego niezdolności do pracy przypadał w okresie trwania ubezpieczenia chorobowego. Za pierwszy okres niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem w dniu 29 sierpnia 2018 r., tj. okres od 29 sierpnia do 7 września 2018 r., organ, jak wynika z uzasadnienia zaskarżonej decyzji, wypłacił zresztą odwołującemu zasiłek chorobowy. Podstawą niewypłacenia mu zasiłku w dalszym okresie od 8 września 2018 r. do 14 lutego 2019 r. miał być fakt, iż D. B. (2) w okresie orzeczonej niezdolności do pracy wykonywał pracę zarobkową na podstawie umowy o pracę zawartej w dniu 15 stycznia 2019 r. ze Z. H..

Ustawodawca wyłączył bowiem w pewnych sytuacjach prawo do zasiłku chorobowego. Uczynił to w art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej. Zgodnie z wymienionym przepisem ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2008 r. w sprawie o sygn. II UK 10/07 wyrażono pogląd, że istnieją dwie sytuacje (przesłanki) utraty prawa do zasiłku chorobowego z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa mają charakter niezależny (odrębny). Wystarczy więc, że w czasie orzeczonej niezdolności do pracy ubezpieczony wykonuje "pracę zarobkową" i nie jest niezbędne badanie czy była ona niezgodna z celem zwolnienia lekarskiego. Wykonywanie pracy zarobkowej niezależnie od jej wpływu na stan zdrowia stanowi samodzielną negatywną przesłankę prawa do zasiłku.

Analizując stan faktyczny ustalony w niniejszej sprawie na podstawie dowodów przywołanych na wstępie rozważań, Sąd doszedł jednakże do przekonania, iż w realiach tej sprawy brak jest podstaw, aby odmówić D. B. (1) prawa do zasiłku chorobowego za sporny okres na podstawie art. 17 omawianej ustawy. Przepis ten stanowi bowiem o wykonywaniu pracy zarobkowej w trakcie orzeczonej niezdolności do pracy. Zakłada zatem następującą chronologię zdarzeń: najpierw orzeczenie niezdolności do pracy, a następnie wykonywanie w trakcie orzeczonej niezdolności do pracy zarobkowej. W tej specyficznej sytuacji, w jakiej znalazł się odwołujący, tak nie było. Najpierw wykonywał on pracę zarobkową – w okresie od 15 stycznia 2019 r. do 13 lutego 2019 r. na podstawie umowy o pracę zawartej ze Z. H.,

a dopiero później – w dniu 13 lutego 2019 r. orzeczono jego niezdolność do pracy za okres wsteczny - aż od 29 sierpnia 2018 r. do 14 lutego 2019 r. (choć system podzielił jego zwolnienie lekarskie na krótsze okresy, w tym sporny okres 8.09.2018 r. – 14.02.2019 r.). Zatem wykonując pracę zarobkową, czynił to nie będąc jeszcze na zwolnieniu lekarskim, choć będąc niezdolnym do pracy. Należy zauważyć, że to jedynie na skutek błędu opiekującej się nim placówki medycznej nie wystawiano D. B. (1) na bieżąco zwolnień lekarskich po urazie, którego doznał on w dniu 29 sierpnia 2018 r. Jak wynika z ustaleń stanu faktycznego, podjął on wiele prób wyjaśnienia swojej sytuacji i jak przyznał świadek R. O. leczący odwołującego z ramienia (...) Szpitala (...) w S., D. B. (2) chcąc wyjaśnić swoją sytuację „odbijał się od różnych drzwi”. Nie może on ponosić negatywnych konsekwencji takiego stanu rzeczy, a pomimo rekonwalescencji po ciężkim wypadku, musiał podjąć zatrudnienie, będąc pozbawionym od pięciu miesięcy środków do życia, zwłaszcza, że na dzień podjęcia tego zatrudnienia i w czasie wykonywania pracy (15.01 – 13.02.2019 r.) nie miał jeszcze orzeczonej niezdolności do pracy.

W przypadku odwołującego zastosowanie znajdzie natomiast przepis art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy zasiłkowej, w myśl którego zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie przysługuje za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy kontynuuje działalność zarobkową lub podjęła działalność zarobkową stanowiącą tytuł do objęcia obowiązkowo lub dobrowolnie ubezpieczeniem chorobowym albo zapewniającą prawo do świadczeń za okres niezdolności do pracy z powodu choroby.

Należy zauważyć, że zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonym w razie niezdolności do pracy spowodowanej chorobą, a więc jego funkcja substytutu zarobku polega na zabezpieczeniu środków niezbędnych do utrzymania w okresie trwania choroby. Taką zasadniczą funkcję spełnia zasiłek chorobowy w okresie trwania tytułu ubezpieczenia chorobowego. Prawo do zasiłku chorobowego po ustaniu tytułu ubezpieczenia jest natomiast wyjątkiem od ogólnej zasady przysługiwania prawa do zasiłku chorobowego w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

D. B. (2) podlegał dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu z tytułu umowy zlecenia zawartej z P. spółką z o.o. w S. do dnia 27 września 2018 r. Przysługujący mu od tego momentu zasiłek chorobowy jest zasiłkiem po ustaniu tytułu ubezpieczenia. Nowym tytułem ubezpieczenia od dnia 15 stycznia 2019 r. była dla niego umowa o pracę zawarta ze Z. H. i taki stan rzeczy miał już miejsce do końca okresu spornego (14 lutego 2019 r.).

Mając na uwadze powyższe D. B. (1) przysługiwało prawo do zasiłku chorobowego w okresie od 8 września 2018 r. do 14 stycznia 2019 r. i w pkt I wyroku Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w takim zakresie na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.. W okresie od 15 stycznia 2019 r. do 14 lutego 2019 r. prawo do zasiłku chorobowego mu już nie przysługiwało i dlatego w pkt II wyroku oddalono odwołanie w pozostałym zakresie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Orzeczenie o kosztach procesu zapadło w oparciu o art. 102 k.p.c. zgodnie, z którym w wypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może zasądzić od strony przegrywającej tylko część kosztów albo nie obciążać jej w ogóle kosztami. Stosowanie art. 102 k.p.c., przyjmuje się gdy strona przegrywająca znajduje się w trudnej sytuacji majątkowej, a wytaczając powództwo była subiektywnie przeświadczona o słuszności dochodzonego roszczenia, natomiast strona wygrywająca korzystała ze stałej obsługi prawnej i nie poniosła dodatkowych nakładów na prowadzenie procesu albo gdy dochodzone roszczenie wynika z niejasno sformułowanych przepisów, gdy sprawa ma wątpliwy i dyskusyjny charakter (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 4 stycznia 2018 r., sygn. akt III AUa 461/17, LEX nr 2445201). Uznanie czy w sprawie zachodzi wypadek szczególnie uzasadniony w rozumieniu art. 102 k.p.c., jest przejawem dyskrecjonalnej władzy sądu, przy czym ocena wystąpienia takiego przypadku, powinna być należycie umotywowana. Z uwagi na charakter tego przepisu, może on być stosowany tylko wtedy, gdy okoliczności danej sprawy wskazują, że obciążenie strony przegrywającej kosztami byłoby oczywiście niesłuszne, niesprawiedliwe, niezgodne z zasadami współżycia społecznego.

W niniejszej sprawie Sąd odstąpił od obciążania odwołującego kosztami procesu z uwagi na trudny charakter sprawy oraz jej skomplikowany stan prawny i faktyczny. Zdaniem sądu odwołujący nie był w stanie ocenić samodzielnie, a nawet po analizie odpowiedzi na odwołanie (będącej powtórzeniem uzasadnienia zaskarżonej decyzji) czy ma on

prawo do zasiłku chorobowego, czy nie. W ocenie Sądu, jedynie poprzez zainicjowanie niniejszego procesu (poprzez złożenie odwołania) mógł on uzyskać odpowiedź czy decyzja organu była zgodna z prawem. Dodatkowo Sąd wziął pod uwagę, że odwołujący jedynie w nieznacznym zakresie przegrał sprawę, w związku z czym Sąd mógł także zastosować instytucję przewidzianą w art. 100 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd odstąpił od obciążania D. B. (2) kosztami procesu, uznając, że obciążenie go nimi byłoby oczywiście niesłuszne i niesprawiedliwe, czemu dał wyraz w pkt III wyroku.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

3. (...)

4. (...)

(...)